

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИНЦИПІВ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ТА СПОРТУ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мирослава Данилевич, Ольга Романчук, Марія Пазичук

Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів

Анотація. Стаття заторкує шляхи вирішення проблеми модернізації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту. Виділено вісім основних принципів підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту до майбутньої професійної діяльності, а саме соціально зорієнтованого змісту, індивідуального підходу, наступності та перспективності, контекстності, варіативності предметного змісту професійної підготовки, креативності та культуровідповідності. Зазначено, що їх запровадження і чітке дотримання сприятиме підготовці високопрофесійних фахівців з фізичного виховання та спорту, попит на яких постійно зростає як у сфері фізичного виховання і спорту загалом, так і фізичної рекреації зокрема.

Ключові слова: професійна підготовка, фахівці з фізичного виховання і спорту, принципи підготовки.

Abstract. The article studies the ways to solve the problem of modernizing the process of training future specialists in physical education and sports. Eight basic principles of preparation of specialists in physical education and sports for future professional activities have been proposed such as socially oriented content, individual approach, continuity and perspective, context, variability of the subject content of vocational training, creativity and cultural conformity. It has been noted that their introduction and strict observance would contribute to the training of highly qualified specialists in physical education and sports, the demand of whom is constantly growing both in the field of physical education and sports in general, and physical recreation in particular.

Key words: professional training, specialists in physical education and sports, principles of preparation.

Сучасна система вищої фізкультурної освіти повинна орієнтуватися на загальну стратегію реформ з урахуванням національних інтересів України та її реальних потенційних ресурсів. Перехід на нові концептуальні основи розвитку фізичної культури, прагнення досягнути відповідності якості навчання потребам сучасного українського суспільства, вирішення проблеми модернізації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту вказують на **актуальність** нашого дослідження.

Проблеми вищої освіти завжди привертала і привертають увагу фахівців. Так, вітчизняні науковці О. Ю. Ажиппо, О. В. Андреева, Н. О. Белікова, П. Б. Джуринський, Л. І. Іванова, Є. А. Захаріна, Р. В. Клопов, Т. Ю. Круцевич, Л. П. Сущенко, О. В. Тимошенко та ін. у свої дослідженнях зазначають, що традиційна вітчизняна система підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту з вищою освітою потребує модернізації шляхом зміни її структури та змісту.

Мета роботи – охарактеризувати основні принципи сучасної системи підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту до майбутньої професійної діяльності.

Аналіз та узагальнення даних наукової літератури та практичного досвіду підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту дозволив нам визначити принципи сучасної системи вищої фізкультурної освіти.

Професійна підготовка майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту, на нашу думку, повинна організовуватися на принципах соціально зорієнтованого змісту, індивідуального підходу, наступності та перспективності, контекстності, варіативності предметного змісту професійної підготовки, креативності та культуровідповідності.

Принцип соціально зорієнтованого змісту навчальної діяльності означає, що професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту враховує соціально зорієнтовану основу майбутньої професійної діяльності.

Принцип індивідуального підходу має універсальний характер і, в контексті дослідження, передбачає врахування всіх компонентів професійної підготовки кожного студента та його індивідуальних особливостей розвитку. Важливе значення мають фізична підготовленість, риси характеру та вольові якості майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту, тому викладачі повинні враховувати їх індивідуальні особливості у процесі проведення практичних занять.

Принцип наступності та перспективності особливо важливий для майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту, оскільки, як зазначають Т. І. Стражнікова та С. С. Широкова, має комплексний міждисциплінарний характер і передбачає наступність між окремими етапами та ступенями розвитку, збереження елементів цілого при переході від одного етапу до іншого [3].

Принцип контекстності навчання і актуалізації його результатів передбачає, що навчання майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту, з одного боку спрямоване на вирішення конкретних і життєво важливих завдань, які стоять перед студентами, а з іншого боку, передбачає застосування на практиці набутих знань, вмінь, навичок і реалізацію сформованих професійно важливих і особистісних якостей.

Принцип варіативності предметного змісту професійної підготовки означає, на думку О. Дуплійчук, що обов'язковою умовою ефективності

професійної підготовки є забезпечення варіативності як основи для вільного вибору, самовизначення та самореалізації майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту в інформаційному та навчальному середовищі [2].

Принцип креативності характеризує творчу спрямованість професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту на взаємодію, співпрацю викладачів і студентів. Вважаємо, що основою принципу креативності є формування здібностей майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту самостійно знаходити рішення професійних завдань та оволодівати творчим досвідом професійної діяльності. Вміння створювати нове, знаходити рішення нестандартних завдань, стало сьогодні невід'ємною складовою частиною реального життєвого успіху будь-якої людини, тому реалізація цього принципу набуває в наші дні важливого значення.

Нам імпонує думка О. Є. Афанасьєва про те, що принцип креативності дозволяє студенту закріпити особистісні навички напрацювання власної позиції на основі наявної різноманітної інформації, співставити їх з власними переконаннями, знайти серед них ті, які відповідають або суперечать власним поглядам, і на основі цього виробити своє ставлення до тих чи інших процесів [1]. Саме цей принцип характеризує здатність майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до творчості, імпровізації, дивергентного мислення, багатогляду, творчого саморозвитку та самоактуалізації в майбутній професійній діяльності.

Принцип культуровідповідності пов'язаний з необхідністю включати в зміст вищої фізкультурної освіти не тільки наукові знання, але, як вважає О. Дуплійчук, «і культуру, як цілісне розвиваюче явище, як систему накопичених знань, соціального досвіду, культурних досягнень і діяльності, направленої на отримання знань, оволодіння досвідом і досягненнями культури» [2, с. 254].

Цей принцип спрямований на забезпечення оволодіння майбутніми фахівцями з фізичного виховання та спорту досвідом здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності, який накопичило українське суспільство упродовж свого історичного розвитку.

Отже, у сучасній системі підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту до майбутньої професійної діяльності нами виділено вісім основних принципів, а саме соціально зорієнтованого змісту, індивідуального підходу, наступності та перспективності, контекстності, варіативності предметного змісту професійної підготовки, креативності та культуровідповідності. Вважаємо, що їх запровадження і чітке дотримання сприятиме підготовці високопрофесійних фахівців з фізичного виховання та спорту, попит на яких постійно зростає як у сфері фізичного виховання і спорту загалом, так і фізичної рекреації зокрема.

Список використаних джерел:

1. Афанасьев В. Г. Общество: системность, познание и управление / В. Г. Афанасьев. – Москва : Политиздат, 1981. – 432 с.
2. Дуплійчук О. Модель професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя-філолога у світлі нової освітньої парадигми / О. Дуплійчук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія філологічна. – Острог, 2013. – Вип. 38. – С. 251–255.
3. Стражникова Т. И. Моделирование процесса формирования готовности будущего эстрадного вокалиста к концертной деятельности в вузе / Т. И. Стражникова, С. С. Широкова // Научный журнал КубГАУ. – 2013. – № 85. – С. 604–613.